

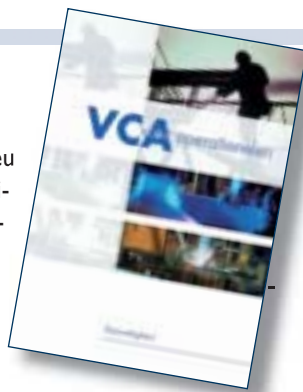
Hendrik De Lange
 directeur Prevent en Interim
 voorzitter Technische Commissie Kwalificaties VCA
 lid prov. bestuur PreBes Oost-Vlaanderen

VCA-certificatie en VCA-veiligheidsopleiding: dichterbij de ondernemingen

VCA is in België een begrip geworden. Bijna 2000 bedrijven hebben het VCA-certificaat behaald. Veel bedrijven nemen enkel nog werknemers aan die beschikken over een VCA opleidingsattest. In 2006 verworven 37.500 werknemers dit opleidingsattest. Voor werknemers en leerlingen van beroeps- en technisch onderwijs is het een belangrijk pluspunt om een baan te vinden. Wat zijn de laatste wijzigingen? Waarom is dit zo belangrijk voor de ondernemingen? Hoe kunnen ondernemingen en werknemers zich best voorbereiden?

VCA?

VCA (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers) is een certificatieproces waarbij een certificatie-instelling op basis van een doorlichting van het bedrijf en zijn werklocaties nagaat of de aanvrager voldoet aan de beoordelingscriteria voor certificatie van VCA.

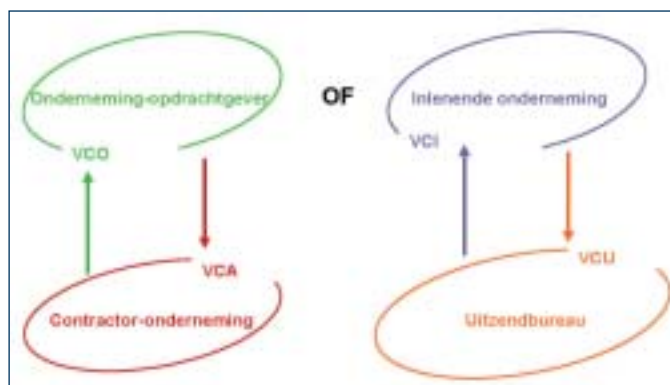

VCA-certificatie is bedoeld voor bedrijven die werkzaamheden uitvoeren met verhoogd risico in een risicovolle omgeving (werkzaamheden in fabrieken, installaties, werkplaatsen en projectlocaties), zoals:

- werktuigbouwkundige activiteiten,
- elektrotechniek en procesbesturing,
- bouwkundige werkzaamheden,
- civieltechnische activiteiten,
- overige technische diensten, zoals: - isolatie- steigerbouw- industrieel reinigen - stralen/conserveren - verticaal transport.

Breder kader VCA, VCO, VCU, en ... VCI

Opdrachtgevers, onderaannemers, bedrijven die beroep doen op uitzendkrachten, de uitzendbureaus hebben elk hun verantwoordelijkheid.

VCA, VCU, VCO en VCI

VCA

VCA is een veelzijdig en compleet programma waarmee dienstverlenende bedrijven objectief en structureel kunnen worden getoetst en gecertificeerd op hun VGM-beheersysteem (VGM is Veiligheid, Gezondheid, Milieu).

VCU

Er is ook een Veiligheids Checklist Uitzendorganisaties (VCU). Dit systeem is voortgekomen uit VCA en is daar ook op gebaseerd. VCU is een procedure voor de certificering van het veiligheidsbeheersysteem van uitzendorganisaties en is bedoeld voor het uitzenden van personeel naar opdrachtgevers die VCA opleggen en bedrijven met een VCA-certificaat.

VCO

Per 1 april 2007 is de Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Opdrachtgevers (VCO) ontwikkeld. Dit is een privaat en niet onder accreditatie vallend schema voor certificatie. De VCO is ontstaan vanuit een toenemend besef dat een goede relatie (interactie) tussen opdrachtgever en opdrachtnemer van groot belang is voor het goed functioneren van het veiligheidsbeheersysteem van VCA-gecertificeerde aannemers en de veilige uitvoering van werkzaamheden. De VCO is bedoeld voor opdrachtgevers (of partijen die hen vertegenwoordigen) die risicovolle werkzaamheden laten uitvoeren door VCA-gecertificeerde aannemers op de eigen vaste locatie (fabrieksterrein, bouwplaats) met eigen regels en toezicht, en voor opdrachtgevers (of partijen die hen vertegenwoordigen) die risicovolle werkzaamheden willen laten uitvoeren door VCA-gecertificeerde aannemers op tijdelijke of wisselende locaties.

VCI

Preventie en Interim, heeft naar analogie met VCO een Veiligheid, gezondheid Checklist Inleners ontwikkeld. Dit is een eigen initiatief los van de VCA-organisatie en niet bedoeld voor certificatie.

Het is een AUDIT-HULPMIDDEL aan de hand waarvan:

- de inleners een "zelfevaluatie" kunnen uitvoeren op hun veiligheids- en gezondheidsbeleid ten aanzien van uitzendkrachten.
- het uitzendbureau (uitzendconsulenten, commercieel verantwoordelijken, office managers, enz.) kan oordelen of het preventiebeleid van de inlener strookt met de wetgeving rond uitzend-

arbeid. Is dat niet het geval, dan zal het UZB moeten weigeren uitzendkrachten ter beschikking te stellen van dat bedrijf, zoals voorzien in artikel 12 quater van de wet op het welzijn op het werk

De onderneming kan deze audit zelf uitvoeren via www.audit-interim.be en zijn veiligheidsniveau beoordelen en bijsturen via een actieplan. De audit is ook op een brochure beschikbaar, te verkrijgen bij Preventie en Interim of een uitzendbureau.

Nieuw

Belangrijke aanpassingen vanaf 1 januari 2008

Examens B-VCA en B-VOL

- nieuwe examenreeksen gebaseerd op de volledige eind- en toetstermen
- mogelijk afname elektronische examens

Voorwaarden aan onderaannemers van VCA** bedrijven (VCA-checklist vraag 11.1):

- Alle VCA-eisen moeten tov de onderaannemers gegarandeerd zijn. Het Uitvoerend Comité van Deskundigen heeft omschreven hoe en wanneer aan deze eis kan voldaan worden (zie toelichting in tekst).
- Voor VCA* bedrijven blijft dit een niet verplichte eis waarvoor wel punten kunnen behaald worden.

Voorwaarden ivm uitzendarbeid bij VCA** bedrijven (VCA-checklist vraag 11.2):

- Alle VCU- eisen moeten tov de uitzendkrachten gegarandeerd zijn, wat erop neerkomt dat de uitzendkrachten via een VCU-gecertificeerd uitzendbureau ter beschikking gesteld worden.
- Voor VCA* bedrijven blijft dit een niet verplichte eis waarvoor wel punten kunnen behaald worden.

Verdere evolutie

- Betere internationale samenwerking
- Nieuwe VCA-checklist die in de loop van 2008 zal gefinaliseerd worden.

Inkoop van diensten

In checklist VCA/2004 vraag wordt de puntenvraag 11.1 (beroep doen op onderaanneming) en 11.2 (beroep doen op uitzendkrachten) een mustvraag voor de VCA** bedrijven. Gezien ondertussen vrijwel over geheel België meerdere VCU-gecertificeerde uitzendkantoren hun diensten aanbieden geeft dit voor vraag 11.2 weinig problemen. Het is echter vrijwel onmogelijk om voor elke uitvoerende opdracht meerdere onderaannemers te vinden die over het VCA-certificaat beschikken. Het Uitvoerend Comité van Deskundigen heeft volgend besluit getroffen i.v.m. de interpretatie van vraag 11.1 (Wordt bij onderaanneming zeker gesteld dat op de werkvloer aan alle VCA-eisen wordt voldaan?).

(bron : www.besacc-vca.be)

Vraag 11.1 wordt een mustvraag per 01/01/2008 voor alle VCA** aannemers. In de volgende gevallen:

- op werklocaties van opdrachtgevers die VCA opleggen EN
- voor activiteiten waarvoor VCA bedoeld is (zie VCA-checklist, procedure punt 6, p. 5), dienen alle onderaannemers te voldoen aan:
  - ofwel VCA-certificaat;
  - ofwel BeSaCC attest;
  - ofwel een ander contractorveiligheidsbeheersysteem (bv. MASE);
  - ofwel een borgingssysteem (procedure) om een aantal VCA* eisen op te leggen, te controleren en bij te sturen.

Als een bedrijf kan bewijzen dat er voor activiteiten waarvoor het VCA-gecertificeerd is, niet gewerkt wordt met onderaanneming, dan krijgt dit bedrijf een score op vraag 11.1. Het is aan de auditoren om de borgstelling van niet-onderaanneming na te trekken.

Kwaliteitsverbetering van de VCA-examens – nieuwe examenvragen vanaf 1 januari 2008

Vzw BeSaCC-VCA is in België verantwoordelijk voor de inhoud van de examens en de erkenning van de examencentra. In overleg met Nederland werd een volledig gelijklopend systeem ontwikkeld dat een betere kwaliteitsopvolging en permanente verbetering toelaat.

De **eind-en toetstermen** “Basisveiligheid” (B-VCA) en “Veiligheid voor operationeel leidinggevendend” (VOL-VCA) zijn herschikt en sinds 01/01/2007 gepubliceerd op de website van de vzw. Zij hebben tot doel te definiëren over welke kennis medewerkers moeten beschikken op de aangegeven gebieden. Ze hebben betrekking op het domein kennis (geen vaardigheden). Er werd gebruik gemaakt van een taxonomiecode die het beheersniveau vastlegt (Taxonomie van Romiszowski).

Een **nieuwe vragenbatterij voor de examens vanaf 01/01/2008** : de eind- en toetstermen zijn richtinggevend voor opleidingen en examens. Alle examenvragen werden “getoetst” aan deze toetstermen. In de oude itemdatabase (vragenbatterij) werden dus heel wat vragen geschrapt, aangepast of vervangen door nieuwe vragen. Bij deze herwerking werd overgestapt van 4 naar 3 antwoordmogelijkheden en is het aantal vragen voor basisveiligheid teruggebracht op 40 (i.p.v. 42) (28/40 wordt slaagquorum); voor VOL-VCA worden dit 70 vragen (i.p.v. 72) en slaagquorum wordt 48/70. Uit de itemdatabase worden examens gegenereerd die gebruikt worden door de erkende centra. Na een bepaalde periode (6 maanden) worden nieuwe reeksen gegenereerd. De resultaten van de examens worden geanalyseerd, hierbij worden parameters berekend in functie van de moeilijkheidsgraad, aantrekkelijkheid van de antwoorden en het onderscheidend vermogen tussen de keuzemogelijkheden in de antwoorden. Op basis daarvan worden vragen geschrapt of herwerkt. Om sterker de nadruk te leggen op de leerdoelen mogen de vragenreeksen niet langer gebruikt worden voor opleidingsdoelinden. Dit betekent concreet dat de vragenreeksen niet meer bekendgemaakt of gepubliceerd worden. Er is wel een **proefexamen** ter beschikking op de website.

Nieuwe VCA-checklist in voorbereiding

In 2007 had in Nederland en België een grondige analyse plaats van het VCA-systeem. Vooral vanuit Nederland is een zeer sterke druk ontstaan om een eigen strengere versie van een nieuwe VCA-checklist uit te werken die enkel op de petrochemische bedrijven zal van toepassing zijn ... België en de andere Europese partners zijn niet overtuigd van het nut en de noodzaak van een bijzondere checklist voor één bepaalde sector en hebben aangedrongen op meer overleg. Bedoeling is dat in 2008 een nieuwe checklist wordt goedgekeurd.

Safestart

SAFESTART is een Europees initiatief dat tot doel heeft de veiligheid op het werk te verbeteren door de ontwikkeling van een e-learning programma. De gebruiker kan zich de basiskennis over veiligheid eigen maken op een gebruiksvriendelijke manier en zich op zijn eigen ritme voorbereiden op het behalen van een opleidingsattest "basisveiligheid VCA". De leerinhoud is gebaseerd op de eindtermen en de toetsstermen voor het bekomen van een attest (VCA). De cursus is volledig multimediaal uitgewerkt, met een maximum aan illustraties en animaties, met interactieve oefeningen en de nodige toetsmomenten. De cursus wordt volledig ondersteund met voice-over audio. De e-learning module moet gebruikt worden in een didactisch kader met voldoende ondersteuning, motivatie door de leraar. Sommige termen en bepaald taalgebruik vragen bijkomende toelichting door een coach of leraar.

Gebruiksvoordelen van Safestart:

- Sommige hoofdstukken kunnen geïntegreerd worden in een bepaald vak en tijdens de bestaande lessen gegeven worden (vb. elektriciteit, machines, vervoermiddelen, brandvoorkoming, veiligheidssignalisatie, ...).
- Het geheel kan als herhaling in een projectweek ingeschakeld worden.
- Studeren op eigen ritme, zelfgekozen plaats en zelfgekozen tijdstip is mogelijk.
- Vertrekkend van om het even welk niveau van kennis.
- Mogelijkheid tot testen van de kennis van de student alvorens ingeschreven wordt voor het officiële examen.

De cursus is beschikbaar in het Nederlands, het Frans, het Engels, het Duits en het Pools.

De cursus werd tussen januari en mei 2006 uitgetest door 1300 personen waarvan 500 laatste jaarsstudenten van het

beroeps- en technisch onderwijs. Het slaagpercentage lag zeer hoog bij de studenten die de volledige cursus doorlopen hadden en de tests met goed gevolg afgelegd hadden. Dit was dan gekoppeld aan een opvolging door coach of vakleraar en stimulering van de studenten om de testen te doorlopen en indien nodig het leerproces aan te vullen bij de vastgestelde hiaten.

Hulpmiddelen voor opleiders

Verschillende hulpmiddelen staan ter beschikking om leraren en opleiders te helpen bij de begeleiding van de kandidaten en het voorbereiden op het examen.

De uitgeschreven eind- en toetsstermen kunnen gedownload worden op de website <http://www.besacc-vca.be>

(<http://www.besacc-vca.be/vca-opleidingen.htm>).

Een proefexamen basisveiligheid kan gedownload worden op <http://www.besacc-vca.be>

(<http://www.besacc-vca.be/vca-opleidingen.htm>).

Een nieuwe cursus basisveiligheid, die overeenstemt met de toetsstermen en de nieuwe vragenreeksen is verkrijgbaar bij de erkende examencentra. Lijst erkende examencentra zie

<http://www.besacc-vca.be>

(<http://www.besacc-vca.be/vca-opleidingen.htm>).

Een demo met enkele examenvragen is beschikbaar op de website van PI en BeSaCC: <http://www.p-i.be>

(<http://www.p-i.be/demo/index.html>).

Safestart: e-learning cursus beschikbaar op website www.safestart.eu of op dvd.

Technische documentatie over de veiligheids-

aspecten van verschillende functies, e-learning modules over werken in hoogten, veiligheidssignalisatie, acties en formatie voor jobstudenten, ... kunnen gratis gebruikt worden en zijn terug te vinden op de website van Preventie en Interim www.p-i.be.

Meer info nodig?

- Vzw BeSaCC-VCA <http://www.besacc-vca.be>
- Preventie en Interim (<http://www.p-i.be> of 0800-23 999)

Hendrik De Lange,
directeur Preventie en Interim
voorzitter Technische
Commissie Kwalificaties VCA

lid van prov. bestuur PreBes
Oost-Vlaanderen